

besluit ingevolge artikel 2.38 van de omgevingswet

Bekendmaking van het besluit van 26 februari 2025 - zaaknummer 2025-001785

Aanleiding

De waterkwaliteitsbeheerders zijn verantwoordelijk voor het meten van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Het waterschap Rijn en IJssel voert in verschillende oppervlaktewateren in de provincie Gelderland metingen uit. In het oppervlaktewater ter plaatse van Vakantiepark de Betteld in Zelhem zijn in 2024 en 2025 hoge concentraties PFAS aangetroffen. In verband met mogelijke gezondheidsrisico's hebben wij naar aanleiding van de resultaten uit deze metingen op 14 mei 2024 een negatief zwemadvies afgegeven voor het oppervlaktewaterlichaam "zwemplas De Betteld" bij het Vakantiepark de Betteld. Op 8 augustus 2024 is er een zwemverbod voor deze zwemplas ingesteld. Dit zwemverbod is gekoppeld aan de duur van het badseizoen dat loopt tot 1 oktober 2024. Omdat er ook na 1 oktober 2024 sprake is van hoge concentraties PFAS in het oppervlaktewater met bijbehorende gezondheidsrisico's, vinden wij het instellen van een zwemverbod noodzakelijk. Dit zwemverbod geldt voor het hele oppervlaktewaterlichaam "zwemplas de Betteld" ter plaatse van Vakantiepark de Betteld en geldt tot het moment waarop wij besluiten tot intrekking. Dit zwemverbod is niet gekoppeld aan het badseizoen, omdat de resultaten uit de metingen ook buiten het badseizoen hoog zijn en gezondheidsrisico's met zich meebrengen.

Zwemverbod

Artikel 2.38 van de Omgevingswet bepaalt dat gedeputeerde staten bevoegd zijn om voor oppervlaktewateren een negatief zwemadvies of een zwemverbod in te stellen met het oog op het waarborgen van de veiligheid of het beschermen van de gezondheid. Deze bevoegdheid is niet beperkt tot het badseizoen of zwemzones binnen een zwemlocatie.

Wij besluiten op grond van artikel 2.38 van de Omgevingswet een zwemverbod in te stellen voor het hele oppervlaktewater ter plaatse van Vakantiepark De Betteld in Zelhem. Dit zwemverbod geldt tot wij besluiten tot intrekking.

Dit betekent dat niet gezwommen mag worden in het oppervlaktewater ter plaatse van Vakantiepark De Betteld in Zelhem.

Belangenafweging

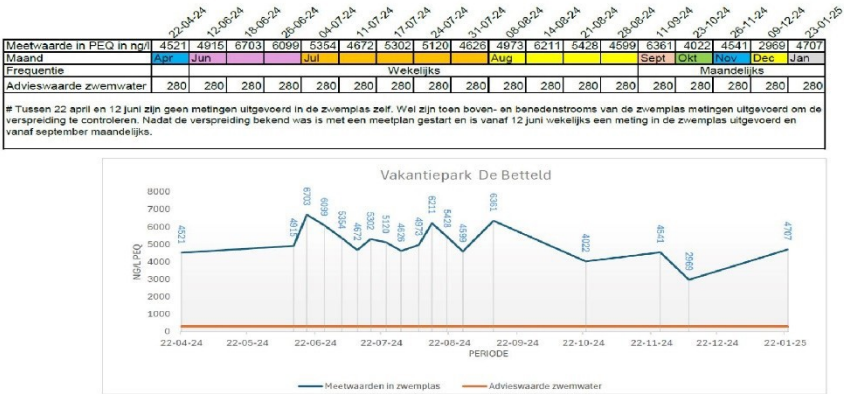
Er zijn in Nederland ruim 800 zwemlocaties in oppervlaktewater. Op deze zwemlocaties worden tijdens het badseizoen de hygiëne en de veiligheid gecontroleerd. Informatie hierover is te vinden op <https://www.zwemwater.nl/>.

Op 15 april 2024 heeft het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (hierna: het RIVM) nieuwe advieswaarden voor PFAS in zwemwater bepaald. Deze waarden zijn bepaald op basis van de effecten van PFAS op de gezondheid (gezondheidskundige advieswaarden). Aanleiding voor het RIVM om nieuwe advieswaarden te bepalen is de nieuwe gezondheidskundige grenswaarde die de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA) in 2020 heeft bepaald. Deze nieuwe grenswaarde is lager en dus strenger dan de eerder geldende waarde. Dit betekent dat de stoffen al bij een lagere blootstelling schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid. Het RIVM heeft een advieswaarde van 280 ng/l voor PFAS in zwemwater gegeven.

Tijdens het badseizoen 2024 heeft het waterschap na de eerste meting in april vanaf juni wekelijks en daarna vanaf september maandelijks metingen uitgevoerd in het oppervlaktewater ter plaatse van Vakantiepark de Betteld. Uit de actuele metingen van het waterschap blijkt dat de advieswaarden van het RIVM vele malen worden overschreden. De resultaten uit de metingen vertonen geen dalende lijn.

Zwemwatermetingen op PFAS bij Vakantiepark De Betteld te Zelhem

Datum 17 februari 2025

De advieswaarde voor zwemwater wordt uitgedrukt in PEQ ng/l. PEQ staat voor PFOA equivalenten; de som van meerdere soorten PFAS, uitgedrukt in PFOA eenheden. De PEQ waarden zijn op basis van de analysecertificaten berekend met de RIVM PEQ Tool V2 (16 mei 2024). Zowel de berekening als de analysecertificaten zijn beschikbaar. De verschillende soorten PFAS uit de metingen (resultaten staan op de analysecertificaten) zijn opgeteld waarbij is uitgegaan van de rapportagegrenswaarde (LOQ) en leiden tot de hiervoor in de tabel en grafiek genoemde PEQ in ng/l. De gemeten PFAS waarden, uitgedrukt in PEQ in nanogram per liter, zijn gedurende lange tijd ruim hoger dan de voorgeschreven norm voor zwemwater.

Inmiddels is duidelijk dat zich niet alleen in de zwemplas, maar ook in de omliggende bodem en het grondwater zeer hoge concentraties PFAS bevinden.

Door een zwemverbod in te stellen, wordt voorkomen dat mensen worden blootgesteld aan hoge concentraties aan PFAS die aanwezig zijn in het oppervlaktewater. In het bijzonder worden kwetsbare groepen (kinderen, zwangere vrouwen en mensen met een verzwakt immuunsysteem) beschermd tegen mogelijke gezondheidsrisico's.

Bovendien is op grond van artikel 1.3 van de Omgevingswet een van de maatschappelijke doelen het bereiken van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Door in deze situatie gebruik te maken van onze bevoegdheid om een zwemverbod in te stellen, geven wij hier invulling aan.

Wanneer de resultaten uit de metingen gedurende een periode van een aantal maanden onder de norm die het RIVM geeft voor een zwemplas liggen en er reden is om aan te nemen dat die trend zich voortzet, gaan wij over tot intrekken van het ingestelde zwemverbod.

Besluit

Op grond van het voorgaande besluiten gedeputeerde staten van de provincie Gelderland tot het instellen van een zwemverbod voor het gehele oppervlaktewater van de zwemplas bij het Vakantiepark de Betteld in Zelhem. Het zwemverbod geldt voor de hele zwemplas en geldt tot wij besluiten tot intrekking van het verbod.

Gepubliceerd te Arnhem

namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Caroline van Halteren
Teammanager Handhaving

Meer informatie

Provincieloket, telefoonnummer 026 359 99 99, emailadres: post@gelderland.nl

Rechtsmiddelen

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van dit besluit bezwaar maken. Richt uw bezwaarschrift aan: Gedeputeerde Staten, secretariaat commissie Rechtsbescherming, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. Graag "bezwaarschrift" vermelden op de envelop en op de brief.

U kunt uw bezwaarschrift ook elektronisch indienen op het portaal Rechtsbescherming. Hiervoor gebruikt u DigiD, eHerkenning of eIDAS.

Meer informatie vindt u op www.gelderland.nl/bezwaren en bij het Provincieloket 026 359 99 99.

Als u een bezwaarschrift indient en u wilt niet dat een besluit in werking treedt, kunt u bij de rechter een verzoek indienen voor een voorlopige voorziening. Zie www.rechtspraak.nl.